

Agneta Gustafsson är advokat vid Advokatbyrån Nywa. I Bil & Bostad förklarar hon varannan vecka juridiska ord och begrepp samt svarar på läsarnas frågor i juridik, främst om avtalsrätt och bostadsköp.

Om juridiska ord på bokstaven P

Vad är per capsulam?

Per capsulam är ett latinskt begrepp som betyder "genom en kapsel". *Per capsulam* härstammar från antiken då kurirer transporterade meddelanden i en kapsel.

Begreppet förekommer ofta i styrelsesammanhang, till exempel kan ett styrelsemöte i en ideell eller ekonomisk förening eller im ett aktiebolag hållas per capsulam. Per capsulam används för att beskriva förfarandet när ett beslut i en *styrelse* tas utan att ledamöterna är fysiskt närvarande vid mötet. Istället sker kommunikationen per post, telefon eller e-post.

Ett annat exempel när beslut per capsulam kan förekomma är när alla aktieägare vid en *bolagsstämma* är överens i ett beslut i ett ärende som inte har tagits upp i kallelsen, men föranleds av ett annat ärende som ska avgöras på bolagsstämman. I sådant fall kan, enligt 7 kap. 26 § aktiebolagslagen, bolagsstämmbeslutet fattas per capsulam, varvid protokollet med bolagsstämmbeslutet cirkulerar och godkänns genom undertecknande av samtliga aktieägare. En förutsättning för att ett sådant beslut per capsulam är att alla aktieägare är överens om såväl förfarandet som bolagsstämmans beslut.

Vad är pacta sunt servanda?

Ytterligare ett latinskt begrepp är *pacta sunt servanda*, vilket kan översättas till "avtal ska hållas". Att avtal ska hållas är en grundläggande princip inom både svensk- och internationell rätt.

Avtalsbundenhet innebär att de som ingått ett avtal ska uppfylla sina skyldigheter i enlighet med avtalet. Har du till exempel ingått ett köpeavtal på Tradera eller Blocket är du som köpare skyldig att betala det överenskomna priset för varan och säljaren är skyldig att överlämna varan till dig.

Principen om *pacta sunt servanda* är starkt knuten till tanken om *avtalsfrihet*. Eftersom parterna fritt får bestämma avtalets *innehåll* ska parterna också hålla sig till avtalet, som ska överensstämma med parternas avsikt. Om din motpart inte håller ett avtal som ni har ingått kan du vända dig till domstol, som i en dom kan förpliktiga motparten att till exempel betala det avtalade priset för varan.

Att *avtal ska hållas* är en viktig princip för att samhället ska fungera, både i privatlivet och i kommersiella sammanhang. Vill du läsa mer om avtal finner du en artikel från 2019-01-02 på www.nywa.nu/bil-bostad/ samt på www.bilobostad.se.

Vad är preskription?

Preskription innebär att möjligheten att, genom domstol, vidta rättsliga åtgärder *upphör* efter en viss tid. Preskription förekommer i olika sammanhang, till exempel kan både brott och fordringar preskriberas.

Brott preskriberas en viss tid efter tidpunkten för brottet. När ett brott är preskriberat innebär det att personen som begått gärningen inte längre kan bli dömd för brottet.

Preskriptionstidens längd beror på hur allvarligt brottet är och straffets längd. Nedan noteras några preskriptionstider för

brott av normalgraden. Förtal, rattfylleri och ofredande har en *preskriptionstid* om två år. Stöld, bedrägeri, bokföringsbrott, skattebrott och misshandel har en preskriptionstid om fem år. Våldtäkt och narkotikabrott har däremot en preskriptionstid om tio år. Om du till exempel stal godis eller grannens äpplen för mer än fem år sedan är brottet sannolikt preskriberat och du kan då inte längre bli dömd för brottet.

Den längsta preskriptionstiden för brott är 25 år, vilket gäller för till exempel grov mordbrand. Som kuriosas kan nämnas att Palmemordet aldrig kommer att preskriberas. Mordet skulle egentligen ha preskriberats i februari 2011, men genom en lagändring år 2010 togs preskriptionstiden för *mord* bort. Det innebär att om mördaren är i livet kan vederbörande fortfarande bli dömd för Palmemordet.

Vad gäller *fordringar* preskriberas de normalt efter tio år, men ingen regel utan undantag... En näringsidkares fordran mot en konsument preskriberas efter tre år. Om fordran preskriberas innebär det att du inte längre kan kräva betalt av den som är skyldig dig pengar.

Om du har en fordran och till exempel sänder kravbrev, ansöker om utmätning hos Kronofogden eller om gäldenären betalar en del av skulden sker ett *preskriptionsavbrott*. Det innebär att preskriptionstiden flyttas fram med till exempel tio år från mottagandet av kravbrevet eller delbetalningen.

Vad är preklusion?

Preklusion innebär att någon *enligt lag* förlorar en talan, rättighet eller fordran på grund av försutten *tid* eller *ohörsamhet*.

En prekluderad fordran kan jämställas med en preskriberad fordran. Vid preklusion krävs det dock att gäldenären, den som har en skuld, vidtar en *aktiv handling*, det vill säga kallelse på okända borgenärer. Vid preskription är det motsatsen som gäller, det vill säga *passivitet* under en viss lagstadgad tid.

Kallelse på okända borgenärer innebär att gäldenären ansöker om att Bolagsverket ska utfärda en kallelse på okända borgenärer, vilken bland annat kungörs i Post- och Inrikes Tidningar. Som kuriosas kan noteras att *Post- och Inrikes Tidningar* enligt uppgift ska vara världens äldsta tidning, det vill säga från år 1645.

Jag avslutar med ett citat, ett av många kloka, från Nelson Mandela. "Jag förlorar aldrig. Antingen vinner jag eller så lär jag mig."

AGNETA GUSTAFSSON
Advokat,
Advokatbyrån Nywa

Har du en fråga? Skriv till Agneta!

Om du har funderingar kring bostadsköp, bilköp, juridik eller avtal, skicka din fråga till Agneta på e-postadressen advokaten@nywa.nu.